

Informator 4

DECEMBAR 2001.

25. savetovanje JUKO CIGRE

Herceg Novi, 16 - 20. septembar 2001.

Svečano otvaranje 25. savetovanja JUKO CIGRE

Povodom svečanog otvaranja dvostruko jubilarnog skupa, 25. savetovanje i 50 godina od osnivanja JUKO CIGRE, u nedelju 16. septembra 2001., u prisustvu oko 1000 učesnika na terasi hotela Plaža skupu su se obratili i učesnike pozdravili g. Vojislav Milić, predsednik JUKO CIGRE, g. Jean Kowal, generalni sekretar CIGRE, g. Slobodan Daković, direktor EPCG A. D. Nikšić, prof. dr Ljubomir Gerić, generalni direktor EPS i g. Svetozar Aćimović, direktor ERS, a Savetovanje je otvorio ministar privrede Crne Gore g. Darko Uskoković.

Rad na Savetovanju odvijao se prema Rasporedu rada datom u Programu koji je usvojio Izvršni odbor. Sve grupe su imale po jedan termin. Razmatrano je 164 rada koji su, odgovarajući na preferencijalne teme, odgovorili na brojna pitanja iz oblasti funkcionisanja našeg elektroenergetskog sistema. Uz svaku grupu radova štampani su Izveštaji stručnih izvestilaca u kojima su postavljena pitanja na koja

su autori odgovorili. Pored toga autori su odgovorili na pitanja otvorena u toku diskusije u grupi.

Štampan je Zbornik radova u dve knjige: Knjiga I (grupe 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 33), Knjiga II (grupe 34, 35, 36, 37, 38, 39), Publikacija Jugoslovenski komitet CIGRE od 1991. do 2001. i CD koji sadrži Zbornik radova, Publikaciju Jugoslovenski komitet CIGRE od 1991. do 2001., Program Savetovanja i poslovne prezentacije.

Drugi dan Savetovanja održana je Aktuelna tema pod naslovom Problematika deregulacije u svetlu planiranja, upravljanja, analize i telekomunikacija u EES, koja je bila dobro posećena i, na osnovu četiri uvodna izlaganja, omogućila korisnu razmenu mišljenja učesnika.

18. septembra 2001. održana je redovna Skupština JUKO CIGRE. Skupština je usvojila Izveštaj o radu JUKO CIGRE. Usvojene su izmene i dopune Statuta. Uručene su Plakete JUKO CIGRE u znak priznanja i zahvalnosti za dugogodišnju saradnju i doprinos razvoju JUKO CIGRE g. Vojislavu Miliću, g. Gojku Vrtikapi (STK 11), g. Iliji Nikoliću (STK 22), prof. dr Jovanu Nahmanu (STK 23) i g. Radomiru M. Naumovu (STK 36). Dodeljene su zahvalnice firmama - sponzorima i donatorima 25. savetovanja JUKO CIGRE.

Skupština je izabrala tri člana Izvršnog odbora iz redova istaknutih članova STK na period 4 godine.

Na predlog Izvršnog odbora, Skupština je proglasila g. Vojislava Milića za počasnog člana JUKO CIGRE, u skladu sa čl. 13 Statuta.

Skupština je izabrala novog predsednika JUKO CIGRE g. Radomira M. Naumova i novog potpredsednika prof. dr Iliju Vujoševića, za naredni četvorogodišnji mandat.

Reč predsednika

Radomir M. Naumov predsednik JUKO CIGRE

Ovu godinu, na početku trećeg milenijuma, pamtiće elektroenergetičari sveta po jubileju 80 godina od osnivanja CIGRE i 70 godina neprekidnog objavljivanja časopisa ELECTRA, veoma cenjenog među stručnjacima CIGRE.

Jugoslovenski komitet CIGRE je septembra ove godine obeležio 50 godina od osnivanja i deset godina rada u današnjoj Jugoslaviji.

Poslednjih desetak godina svedoci smo značajnih i brzih promena u elektroenergetskom sektoru svuda u svetu. Reforme ovog sektora imaju za cilj povećanje efikasnosti poslovanja unutar elektroenergetskih sistema, kao i uvođenje načela zdrave konkurencije u proizvodnji, prenosu i distribuciji električne energije.

Naše elektroprivrede se nalaze na samom početku reformskih procesa. Velika obaveza, zadatak i izazov studijskih komiteta CIGRE i JUKO CIGRE je da svoje delovanje usmere i prilagode novim uslovima, u pogledu organizacije i suštine rada, i tako zadrže vodeću ulogu na području elektroenergetike i u vremenu koje je pred nama.

Svojim iskustvom i verom u budućnost, radiću na daljem napretku JUKO CIGRE.

Novosti

Iz Sekretarijata JUKO CIGRE

Primopredaja funkcije predsednika JUKO CIGRE

1. Najviše vremena Sekretarijat je posvetio pripremi 25. savetovanja a posebno radovima, od objavljivanja Prvog obaveštenja, prijema radova, recenzija do konačne predaje u štampu. Takođe je Sekretarijat pripremio i sve publikacije 25. savetovanja: Program, Zbornik radova, CD, Publikaciju povodom jubileja i Izveštaj o radu.
2. Sekretarijat je posvetio pažnju organizovanju prvog Regionalnog skupa CIGRE u Rumuniji juna 2001. Doprinos JUKO CIGRE je bio učešće naša tri stručnjaka u tehničkim komitetima skupa, 20 radova i 19 učesnika na Skupu.
3. Prema odluci Izvršnog odbora ostvareno je učešće predsednika i generalnog sekretara JUKO CIGRE na Petom savetovanju HK CIGRE od 04. do 08.11.2001. u Cavtatu. Tom prilikom su razmenjena iskustva u radu nacionalnih komiteta CIGRE Hrvatske, Jugoslavije, Bosne i Hercegovine i Slovenije.

Iz Sekretarijata CIGRE

1. Januara 2001. izabran je novi generalni sekretar CIGRE g. Jean Kowal koji je član CIGRE preko 25 godina. G. Kowal je u svom obraćanju članovima CIGRE objavljenom u časopisu ELECTRA br. 195, obećao da će svoje iskustvo iskoristiti za napredak i dobrobit CIGRE.
2. U toku je obnavljanje članstva SC CIGRE sa rokom do kraja 2001.
3. Objavljena je reorganizacija SC CIGRE u kojoj mogu da učestvuju svi nacionalni komiteti CIGRE primedbama i predlozima i ima za cilj prilagođavanje predmeta rada SC novim potrebama deregulisanog tržišta električne energije. Nove predložene oznake i nazivi 16 studijskih komiteta su: A1 Obrtne električne mašine, A2 Transformatori, A3 Visokonaponska oprema, B1 Izolovani kablovi, B2 Nadzemni vodovi, B3 Postrojenja, B4 HVDC i energetska elektronika, B5 Zaštita EES i automatizacija postrojenja, C1 Ekonomija i razvoj EES, C2 Upravljanje i eksploatacija EES, C3 performanse sistema zaštita životne sredine, C4 Tehničke performanse sistema, C5 Regulatorna u oblasti napajanja električnom

energijom i trgovina, C6 Distributivni sistemi i distribuirana proizvodnja, D1 Materijali i savremene tehnologije za EES, D2 Informacioni sistemi i telekomunikacije za EES. Manje izmene su pretrpeli postojeći SC 11, 12, 14, 15, 21, 22, 23, 34, 37 i 39. Šest novih komiteta su: SC C3, C4, C5 i C6; SC A3 je u osnovi SC 13 ali sadrži elemente SC 15, SC 33, dok SC D2 obuhvata predmet rada SC 35 uz dodate informacione usluge i funkcionisanje tržišta.

Usvajanje reorganizacije SC CIGRE se očekuje na 39 savetovanju CIGRE avgusta 2002.

Stručni skupovi

Domaći - održani

- 25. savetovanje JUKO CIGRE, 16 - 20. septembra 2001, Herceg Novi.

Domaći - planirani

- 11. simpozijum Upravljanje i telekomunikacije u EES, maj 2002.
- XVII simpozijum o kablovima, maj 2002.

Međunarodni - održani

- SLOKO CIGRE V savetovanje: 28 - 30. maja 2001., Bled
- Symposium on "Behaviour of Electrical Equipment and Components in tropical Environment", Cairns, Australia, 03 - 07. septembar 2001.
- BHK CIGRE V savetovanje: 23 - 27. septembar 2001., Neum
- MAKO CIGRE III savetovanje: 03 - 06. oktobar 2001., Ohrid
- HRKO CIGRE V savetovanje: 04 - 08. novembar 2001., Cavtat

Međunarodni - planirani

- Colloquium on "Trends in Substation Technology and Environmental Conditions" Ciudad Guayana, Venecuela, 24-26. oktobar 2001.
- Symposium on "Gas and Electricity Networks: Complementarity or Competition?" Iguacu, Brazil, 03 - 06. decembar 2001. (odložen za maj 2002.)
- 39. savetovanje CIGRE 2002, Pariz, Francuska, 25-30. avgust 2002.

Regionalni skupovi - održani

- BLACK SEA EL-NET 2001. 10.-14. jun 2001., SUCEAVA – Rumunija

Regionalni skupovi - *planirani*

- Fourth Southern Africa Regional Conference: Innovative Engineering for today's environment, Cape Town, Južna Afrika, 01 - 05. oktobar 2001.
- Bulk power transmission system integration in devoloping countries, India, 2001.
- 4th National Conference on High Voltage - CNHT' 2002, Ghardaia, Alžir, 16-17. januar 2002.

Publikacije

Sekretarijat JUKO CIGRE raspolaže sledećim novim publikacijama:

- 25. savetovanje JUKO CIGRE, Zbornik radova Knjiga I (grupe 11, 12, 13, 14, 15, 21, 22, 23, 33) i Knjiga II (grupe 34, 35, 36, 37, 38, 39);
- 25. savetovanje JUKO CIGRE Zbornik radova na CD-u;
- Publikacija Jugoslovenski komitet CIGRE od 1991. do 2001.;
- Zbirka rešenih zadataka iz proizvodnje, prenosa i upotrebe električne energije, Jovan Štarklj, Beograd 2001 (133 strane);
- Monografija "Fakultet tehničkih nauka Novi Sad 1960 - 2000";
- Statistički godišnjak Jugoslavije 2000 – Savezni zavod za statistiku;
- Zbirka tehničkih preporuka ED Srbije – Knjiga I: TP 1-TP 8, Knjiga II: TP 9-TP 15, i CD.

Publikacije CIGRE

- V savetovanje HK CIGRE, Zbornik radova u 16 knjiga;
- V savetovanje HK CIGRE, Zbornik radova na CD;
- Publikacija Pedeset godina djelovanja CIGRE u Hrvatskoj 1951 - 2001. Deset godina Hrvatskog komiteta CIGRE 1991. - 2001.;
- V savetovanje BHK CIGRE, Zbornik radova u 16 knjiga;
- V savetovanje BHK CIGRE, Zbornik radova - CD;

- Regionalni skup CIGRE Large Regional Networks within the Black Sea Region and the European Interconnection in the Third Millennium, Suceava, Romania 2001, Zbornik radova;

- Časopis ELECTRA (od broja 148/93 do 199/2001);

- 30 Years of Electra (1970 - 2000) 190 izdanja na 4 CD;
- Terminology, Science - Research, Journal of the International Institute for Terminology Research IITF, Vol 11 (2000) no 1 (135 strana);

- MEIE 2000, 2nd European Conference on Industrial Electrical Equipment and Environment, Paris;

- IEC TR 61364: 1999-07 - NOMNCLATURE FOR HYDROELECTRIC POWERPLANT MACHINERY (171 strana);
1. Thermal aspects of transformers - N° 96
 2. Guide for customers specifications for transformers 100 MVA and 123 kV and above - N° 15
 3. Effects of particles on transformer dielectric strenght - N° 157
 4. Static ecranisation in power transformers - N° 170
 5. Life management of circuit-breakers - N° 165
 6. User guide for the application of monitoring and diagnostic technique for switching equipment for rated voltages of 72,5 kV and above - N° 167
 7. Comparasion of high voltage overhead lines and underground cables. Report and Guidelins - N° 110
 8. Review of IEC 826 "Loading and strength of overhead lines" - N° 109
 9. Refurbishment and upgrading of foundations-N° - 141
 10. High voltage overhead lines. Environmental concerns, procedures, impacts and mitigations - N° 147
 11. Guidelines for insulation coordination in live working - N° 151
 12. Polluted insulators: a review of current knowledge - N° 158
 13. Characterization of lightning for applications in electric power systems - N° 172
 14. The use of IP technology in the power utility environment - N° 153
 15. Report on digital power line carrier - N° 164
 16. Communication concepts for control system - N° 168
 17. Impact of interactions among power system controls - N° 166
 18. Modeling of power electronics equipment (FACTS) in load flow and stability programs: a representation guide for power system planing and analysis - N° 145
 19. Advanced angle stability controls - N° 155
 20. Tehniques for power system planning under uncertainties - N° 154
 21. Proceedings of Tutorial CIGRE - Paris 2000 electricity markets: international practice and experience
 22. Methods and tools for contracts in a competitive framework - N° 181
 23. Methodologies in power systems operations planning - N° 33
 24. Exchange of services between large electricity generating plants and high voltage electric power systems - N° 138
 25. Diagnostic and maintenance techniques. Papers, Berlin 1993

BLACK SEA EL-NET 2001.

10 - 14. jun 2001., SUCEAVA – Rumunija

Large Regional Networks within the Black Sea
Region and the European Interconnection in the
Third Millennium – BLACK SEA EL-NET 2001
Seceava – Romania, 10 14 June, 2001.

Prijem predstavnika Organizacionog komiteta Rumunije, Grčke i Jugoslavije kod
Episkopa Pimena pred početak Skupa

Jugoslovenski komitet CIGRE je imao zajedno sa Grčkim, ulogu koorganizatora u prvom Regionalnom skupu CIGRE Velike električne mreže u crnomorskom regionu i evropska interkonekcija u trećem milenijumu. Učestvovali smo sa po jednim predstavnikom u radu Tehničkog komiteta u sve tri sekcije, sa 20 štampanih radova od ukupno 90, od kojih je prezentirano 14. Prisustvovalo je 19 učesnika iz Srbije i Crne Gore (EPS, EPCG, EI NIKOLA TESLA, Institut MIHAJLO PUPIN, Privredna komora Jugoslavije, Ministarstvo za energetiku Srbije, MINEL Automatika).

Na svečanom otvaranju 11.06.2001. u 15 h, učesnicima su se obratili Episkop Pimen, Ministri industrije, obrazovanja i istraživanja, Generalni sekretar CIGRE, predsednici Rumunskog i Grčkog nacionalnog komiteta, Generalni sekretar JUKO CIGRE, Predsednik Rumunske uprave za električnu i toplotnu energiju,

direktori Transelektrike SA i Elektrike SA, Rektor univerziteta Politehnika u Bukureštu, Rektor univerziteta u Suceavi, Rektor univerziteta u Iasi, Predsednik asocijacije ENERGETICA, Prefekt (glavni administrator), Gradonačelnik i Predsednik saveta Suceave.

Rad Regionalnog skupa odvijao se u tri sekcije i jedne Poster sekcije. Učešće jugoslovenske delegacije je bilo zapaženo. U tehničkom komitetu u Sekciji I: Tehnički aspekti i velike električne mreže, predstavnik JUKO CIGRE je bila mr Emilija Turković u Sekciji II: Ekonomski aspekti i deregulacija na tržištu električne energije, prof. dr Nešo Mijušković, a u Sekciji III: Životna sredina i elektromagnetski uticaj g. Radomir M. Naumov.

Svoje radove su prezentirali: B. Ribar-Brajić, M. Jelisavčić, D. Vlajsavljević, N. Mijušković, M. Turković, M. Paroški, G. Jakupović, A. Vučković, S. Marković, S. Pelagić, Č. Spaić, L. Vidović, R. M. Naumov, S. Bogdanović.

Jedan od zapaženih radova u Sekciji I bio je rad I.1.1. Izazov uspostavljanja sinhronne interkonekcije dva najveća evropska sistema I.E.TESIS i UPS čiji je prvi autor J.M. Coulondre, EDF Francuska, a jedan od koautora je generalni sekretar CIGRE J. Kowal. Ostali koautori su iz Nemačke, Belgije, Moldavije, Ukraine, Belorusije i Rusije.

Održan je 13/06/2001 sastanak predstavnika Grčkog nacionalnog komiteta (E. Dialynas) i JUKO CIGRE (R. M. Naumov, G. Spaić) o nastavku održavanja Regionalnih skupova. Dogovoreno je da o tome odluku donesu Izvršni odbori dva nacionalna komiteta.

Naši stručnjaci su osim prezentiranja radova na skupu iskoristili priliku da se upoznaju sa stanjem u Rumunskoj elektroprivredi i ostvare kontakte i poznanstva koji će im ubuduće biti korisni u radu. Naš doprinos u prvom Regionalnom skupu CIGRE ocenjen je pozitivno.

Izdavač : Sekretarijat JUKO CIGRE

11000 Beograd, Vojvode Stepe 412

Glavni i odgovorni urednik : Gordana Spaić, dipl.ing.

Obrada na računaru : Julija Stević, dipl.mat.